

LÉVAI HIRLAP

Társadalmi-, Szépirodalmi- és Közgazdasági hetilap.

A Barsvármegyei Községi és Körjegyzők Egyesületének hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal hová a lapba szánt kéziratok, hirdetések, előfizetési díjak köldendők:
LÉVA KAZINCZY-UTCZA, 2. SZÁM.
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.
 Szerkesztőségi telefon szám 24. 44

Felolvaszerkesztő és kiadó:
SCHULCZ IGNÁC.

Szerkesztő:
KOPERNICZKY CORNÉL.

Előfizetési ár:
 Egész évre ..... K. 5.-
 Fél évre ..... " 2.50
 Negyed évre ..... " 1.25
 Egyes példány 10 filléret kapható
SCHULCZ IGNÁC LAPTULAJDONOSNÁL.

Közigazgatási reformok.

Minden jel arra enged következtetni, hogy a közigazgatásnak az egész vonalon való államosítása a jelenlegi kormány programjának sarkpontja és a legújabb hírek szerint már nemcsak a megyei, hanem a városi közigazgatás reformját is keresztül akarja vinni. A belügyminiszteriumban az erre vonatkozó új városi közigazgatási törvényt is sűrűn készítik, mert a megyei új közigazgatási törvénnyel egyidejűleg 1915. január 1-én kívánja a kormány életbe léptetni ezt is.

Mivel azonban az új városi közigazgatási törvény gyökerestől felforgatja a városok mai autonómiáját, az ezen év december havától egészen a jövő év májusáig megtartatni szokott városi tisztújítások — úgy mint a legközelebbi megyei tisztújítások is a — kormány által felfüggeszettek egy sürgős törvénnyel, mely az ősszel összeülő parlament elé fog terjesztetni.

Az új városközigazgatási törvény a városokat is nagy lépéssel viszi az államosítás felé, amennyiben az új törvény szerint a városi tisztviselők egyik fele élethossziglan lesz kinevezve, míg a másik felét fogják hat évenként választani.

Ha az államkormányzati vezérlelveket vizsgáljuk, tagadhatatlan, hogy bizonyos munkakörökben, melyek a társadalom és az állam érdekeinek biztonságát, ügyeinek és feladatainak pontos, rendes menétét

kívánjuk megteremteni, nemcsak jogosultsága van annak, hogy ezen szervek akadálytalan és mellék-célok által nem háborgatott működését az államosításnak nevezett kormányakcióval biztosítsuk, de ez egyenes kötelesség is.

A hadügy, pénzügy, igazságszolgáltatás, közbiztonság és az egészségügy kezelésében a feltétlen biztonság, a céltudatos, sohasem ingadozó tevékenység — alapja, biztosítéka az állam fenállásának, az államot alkotó nemzet boldogulásának. Mint minden a köz nagy érdekeit felvétel akeióban, ebben is az a fődolog, hogy a kellő mérték az államhatalom kiterjesztésében meg legyen tartva, mert Európa egyetlen nemzetének sem kell, már államjogi helyzeténél fogva is, annyira óvatosnak lenni, oly bölcs nyugalommal és előrelátással kezelni ezt a kérdést, mint a magyar nemzetnek.

Egészen világos, hogy a nemzet munkára kész minden fiának, működjék az a közélet bármely területén, a nemzet egész társadalmának birnia kell a szabadságot, amely a kultúra, a közigazdaság, a hivatali, a szellemi élet terén a fajban és annak egyedeiben rejlik erőnek kifejtésére, eredményes gyümölcsötetésére a lehetőséget megadja. De meg kell lenni egyben az intézményekben, az állam kormányzatában is annak az erőnek, annak a biztonságnak, mely az államérdekében élő és

működő, verejtékesen dolgozó nemzet munkájának eredményét óvja, védi, biztosítja.

Ahol az államhatalom tátong, ahol az túlságosan központosított, ahol mellék- és hatalmi érdekek szabják meg az állam, illetve annak képviselői kezében levő hatalom mértékét, ott az egyéni, közszabadságok rovására érvényesül legtöbbször az állam hatalma, ott az egészséges, a természetes fejlődésnek útjai el vannak vágva. A történelem szomorú példákat mutat fel e tekintetben nagy és múlt nemzeteknél is és méltán kell gondolkodóba esnünk akkor, amidőn államéletünk legfélétebb tevékenységi területén, a közigazgatásnak az egyes polgárokat a mindennapi élet ezer vonatkozásában érintő széles, nagy mezején készítenek elő oly gyökeres átalakítást, amely egyúttal az államhatalom központosításának a legteljesebb panaceaia is lenne.

Feltétlenül gondolkodóba kell már afelett is esnünk, hogy maga az erre való törekvés milyen forrásból táplálkozik? Régi jelszó Magyarországon, hogy a közigazgatás rossz. Efelett vitának helye alig van, mert hisz' az utóbbi évtizedek törvényhozási intézkedéseinek egész sora igyekezett a közigazgatás javítására. Rendezték a közigazgatási tisztviselők fizetéseit, úgy hogy ma már nem mellékfoglalkozása ez azoknak, akik a maguk vagyonaiból megélni nem tud-

Az országhírű

Meinl pörkölt kávé keverékek

lerakata Kertész fűszer kereskedésében Lévan.

tak, hanem életpálya, amely ha nem is nyújt kővér falatokat, de legálább a legerényesebb megélhetését biztosítja a tisztviselőnek. Rendezték a nyugdíj ügyét, kimondva a viszonyosságot. Megegyszeresítették a közigazgatást. Szóval a régi patriarchalis közigazgatáson sokat javítottak s az ügy részleges s az állategészségügy általános államosításával legkiáltóbb hiányait megszüntették. Ez a kormányzati tevékenység volt azután alapja annak, hogy 1906-ban a lex Szapáry, az egyszakaszos törvény teljesen sutba került.

De a mai viszonyok között a nemzet felett dülő politikai harcok annyi szomorú eredménye után, bajosan tudja az országgal elhitetni a kormányt, hogy a széleskörű államosítással, a vármegyék és városok tisztviselőválasztási jogkörének megszorításával, a közigazgatás megjavítása lebeg előtte nemes célul, mégha olyan rossz is lenne a jelenlegi közigazgatás.

A céhekre vonatkozó emlékek.

Régi iparúzó városunk életében jelentős szerepet vittek a céhek, különösen a csizmadiák „nemes céhe” volt itt tekintélyes, annak a révén, hogy a kordován csizmának akkor tájban nagyobb volt a keletje mint ma, így tehát „lábbeli készítő” is több vala.

A törvény 1872-ben lerombolta a céh-

rendszer korlátjait, hogy ezeken kívül, szabadabban fejlődhessék az ipar, mely sajnos, mostanáig sem tudott valami nagy lendületet venni. A céhrendszer megszűnése után az iparosok érdekeiknek megvédése céljából ipartestületekbe tömörültek, Léván azonban még ma sem jutottak annyira, hanem ehelyett inkább a semmi joggal sem rendelkező ipartársulatok keretén belül szervezkedtek, bizonyos, a céhrendszer maradványaira emlékeztető külsőségek s a csekély halálzási segély biztosítására.

A céhládák és a céhek okiratait is ezek az ipartársulatok tartották meg maguknál. Nem volna felesleges megtudni azt, hogy ezek a céhekre vonatkozó és a városra nézve történelmi becses bíró emlékek érdemes gondozásban részesülnek-e az ipartársulatoknál. Nem-e méltatlan helyen, padláson vagy másutt szétszórva küzdenek-e az idő ugynvezetett vasfogával, ami itt bizonyára előbb legyőzi őket, mintha méltó helyen tartják; rendben kellene ezeket megtakarítani a jövő számára, míg most talán a penész is lepi, egér is rágja. Addig kellene erre gondolni, amíg mindez megmenthető volna, de kérdés, hogy idővel, amikor majd valami megértő egyén esetleg városi múzeum szervezéséhez fog itten, nem lesz-e már akkor későn, nem-e kallódnak el akkora a becses dolgok, amik egy lévai múzeumnak alapját képezhetnék? Ebből a célból a város hatósága megkereshetné az ipartársulatokat, kellő magyarázatok után bizonyára átengednék a városnak a még tulajdonukban meglévő s a céhekre vonatkozó emlékeket.

Érzéssel és a jövőre gondolással már régebben sok egyéb szép dolgot is le-

hetett volna összehordani a város, a vármegye régi, dicsőséges életének emlékeiből, amiket bizonyára szintén a régi házak padlásain és pókhálójával tele szőtt lomtáraiban borít be az idő és a feledés pora. A lévai vár időbarnította ódon falai méltó és stilszerű kerettel szolgálnának — idővel — egy szépen berendezett múzeumnak. Léva, ez a kulturált és már ma is szép — a jövőben bizonyára emelkedő — idegenforgalommal bíró város lenne a legalkalmasabb hely a megyében arra, hogy összegyűljön benne egy múzeumban mindaz, ami a közönség nemes okulására csak összegyűjthető. Jó tudni azt is, hogy a vidéki múzeumokat az állam is évi segélyben részesíti.

Vármegyénk közgazdasága, közművelődése terén Léváé a vezetőszerp, azért ilyen kulturintézménynek létesítése csak dicsőségére válna ennek a városnak, melyben a sok vihar átszenvedett feilegvár fekete falai hirdetik a hajdani nagy idők véres történelmét, és egy másik ormon pedig már az újabb idők vára emelkedik magasra, melyből a magyar nemzeti kultúra katonái indulnak utnak új történelmet csinálni...

KOPERNICZKY CORNÉL.

A zárórátörvény.

Csütörtökön lépett életbe az 1913. XXXVI. t. c. az üzleti záróráról, mely az üzleti alkalmazottakat kívánja a tulhosszu napi foglalkoztatás veszélyei ellen megvédeni és ugyintén az egyenlőtlen üzleti verseny megakadályozására is törekszik. Ezzel a törvénnyel akarja kiegyenlíteni a kormány egy a munkaadók mint az alkalmazottak

Zyzómhoz.

Még néhány nap és elviszlek magammal
Egy csendes házba, messze-messze ki,
Addigra minden zöldelő pompáját
Az idej nyár leveti.

Őszi verőfény játszik ablakunkon,
Ha rám fonódol, mint a rózsaaág,
Kint sárguló fák, muló nyár, meg alkony,
Féskünkben nász és ifjuság.

A sárguló mezők mik elterülnek
Falusias kis ablakunk alatt,
Ó, nem az ősz varázsolják elébünk,
Hanem a tüzelő nyarat.

Napsugárt csalunk a boros vidékre,
Az ágakra rózsákat lehelünk,
A természetet hal, aluvó szakában
A tavaszi álom leszünk.

S amerre elsuhanunk, csuda támad,
Majust hordunk lelkünkbe, te meg én,
Virágnylásban dalolva, vidáman,
Járunk október közepén.

S ha egyszer kalendáriumra téved
Tekintetünk s az boros ősz mutat,
Összetörjük, széttejjük, kacagva
Az ámitót, a hazugat!

Petronius.

Közművelődésünk fejlődése.

Irta Molnár Viktor.

A népek élete akkor egészséges, és az állami élet akkor biztos, ha nagy nemzeti ideálok lelkesítik az embereket, amelyek az emberek sajátosságos elégtelenségét a fennálló renddel a jövőre irányozzák és által a fokozatos haladást biztosítják.

A mindinkább szélesebb alapokra kerülő állami és társadalmi élet eseményei között a legnépszerűbb és legtervezetesebb ideál az, amely az embertömegek szellemi, erkölcsi és esztétikai nevelését egyetemessé és általánossá akarja tenni.

Különös nagy átalakító hatással van az egész társadalomra a műveltség és a tudomány, mert a nagyon mellett a műveltség az, amely az embereket az ugynevezett felső és alsó társadalmi osztályokra szétválasztja és kétségtelen, bár kevésbé szökik szembe, hogy a műveltség milliomasai ép olyan veszélyesek lehetnek a társadalmi rend egészséges fejlődésére, mint a tulnagy vagyon birtokosai.

A művelődési mozgalmak között, amelyek az utolsó évtizedben Európaszerte elterjedtek, a legjelentősebb az a törekvés, hogy a tudomány eredményeinek népszerűsítésén túl maga a tudás terjesztése, az elősmert igazságok tanulmánya szolgálatába álljon a nemzeti élet szorosabb egysé-

gének és elősegítse nyugodt, háborítlan kialakítását.

A néplélek minden időben mintegy ösztönyszerűleg kereste a zethuzó egyéni törekvések közepette az összekötő kapcsolatokat.

Régibb időben a vallásos eszmék voltak nagy keltó hatással a nemzeti érzületre; majd az irodalom, költészet és művészet kerültek bensőbb kapcsolatba a néplélek termékeivel; a monda, a népköltés és a háziipar elemeivel és nyertek nagy jelentőséget a nemzeti lét harcában.

Tagadhatatlan azonban, hogy a vallás, bár őszinte alázat és ájtatos buzgóság nagyobb közösségben is nyilvánulhat, mégis inkább az egyes lélek boldogulását és üdvözülését veszi célba, és azért a vallást a társadalmi és állami rend alapjául és nem céljául kell kitűzni, mert egyetemes jellege, mint összekötő kapocs, az idők folyamán elhalványult; költészet és művészet pedig, amennyiben területeik főleg alkotóik egyéniségének kifejezői, számot tartanak a rokon egyéni érzület visszhangjára, de csak vislagosabb, vagy ünnepiesebb helyzetekben válhatnak az egész népet lelkesítő szó-zattá és csekély befolyással vannak a szóciális erőviszonyokra. Egyedül a tudomány egyetemesebb érvényű, értelmes bizonyítás-alapuló eredményeitől várhatni, hogy oly egyesítő meggyőződésnek legyenek

egyik régi és jogos kívánságát, ami azonban teljesen nem sikerült neki. Ugyanis az új törvény a zárórát csak a főváros és környékének területén szabályozta, míg az ország többi városai, kis- és nagyközségeiben a kérdés rendezésének jogát a városokra és a vármegyei törvényhatóságokra ruházta. Így tehát az országosan egységes szellem, melyet különösen szociális szempontból a kérdésnél figyelembe kellett volna venni, nem nyilatkozik meg a törvényben, mert a vármegyék — bár a törvény keretein belül — egyik a másikatól eltérő szabályrendeleteket alkothatnak. Ha ugyan alkotni fognak, mert a törvény csak jogot ad nekik erre, de nem kötelei őket egyben a jog gyakorlására is. A törvény hiánya az is, hogy a déli, ebédidő-zárórát nem rendezte. A kereskedők többsége — hiszen Léván is csak egy-két kereskedő miatt hiúsult meg ennek a kérdésnek privát rendezése — szívesen venné a déli zárórát, mely legalább nyugodt étkezést biztosíthatott volna főnököknek, alkalmazottnak egyaránt. Am azért e törvény helyessége mégsem vitatható el, sőt az illetékesek csak örömmel fogadhatják és kívánatos, hogy vármegyénk törvényhatósága és rendezett tanácsú városaink sürgősen alkossák meg az ide vonatkozó szabályrendeleteket, hogy Barsvármegye területén a záróra kérdése egységesen szabályozva legyen. Léva városára irányadó lehet a kereskedők által már eddig is gyakorolt nyolcórás záróra idő mely a kereskedők többségét, az alkalmazottakat és a közönséget is kielégíti.

Eme szabályrendeletek alkotására nézve a törvény a következőképp rendelkezik:

„Addig is, míg arról külön törvény nem intézkedik, a városi törvényhatóságok és rendezett tanácsú városok, nagy- és kis-községek tekintetében pedig a vármegyei törvényhatóságok a nyílt árusítási üzletek záróját, a törvény keretein belül és azoknak megfelelő alkalmazásával szabályrendelettel szabályozhatják.

A törvény 8. §-a alapján a szabályren-

deletalkotásnak csak az oly városok, illetve községek tekintetében van helye, melyek tekintetében maga a törvény, vagy a törvény alapján a kereskedelemügyi miniszter nem rendelkezett.

A törvény megkívánja a szabályrendelet megalkotása előtt az illetékes kereskedelmi és iparkamara meghallgatását, a szabályrendelet érvényességéhez pedig a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyását.

A szabályrendeletnek a törvény „keretei közt” kell mozognia. Vagyis az egyéni, illetve ipari szabadságot azon túl, amint azt a törvény megengedi, a szabályrendelet sem korlátozhatja. Nem teheti tehát pl. kötelezővé a zárást oly üzletre, mely a törvény és e rendelet szerint nyílt árusítási üzletnek, illetve ahhoz tartozó irodának vagy raktárnak nem tekintendő; nem teheti az üzlet zárását korábbi, nyitását későbbi időpontra kötelezővé, mint azt ez a törvény megengedi; azokban az esetekben melyekben az alkalmazottak foglalkoztatása a törvény szerint a zárvaratási idő alatt is jogosult, ezt a szabályrendelet sem tilthatja meg; valamint nem tilthatja meg azt sem, hogy az elsőfokú iparhatóság az évként legfeljebb 30 napon át üzlet nyitvatartását esti 9 óráig is meghosszabbíthassa; végül azokon a cselekményeken és mulasztásokon kívül, melyeket a törvény kihágásnak minősít, más cselekményt és mulasztást az üzleti zárórára vonatkozó rendelkezéseivel kapcsolatban a szabályrendelet sem minősíthet annak.

Az egyéni, illetve ipari szabadság védelmére felállított korlátokon belül azonban a törvény a különleges szabályrendelettel intézkedéseknek is elég tág teret biztosít, midőn előírja, hogy az üzleti záróra a törvény rendelkezésének megfelelő alkalmazásával szabályozható. Viszont e rendelkezésnek értelme szerint, ha lehetséges is, hogy a szabályrendelet a törvénynek keretein belül ennek rendelkezéseitől eltérjen, másrészt nem hagyhatók annak megalkotásánál figyelmen kívül a törvénynek azok a céljai, melyek az alkal-

mazottak védelme, továbbá annak szempontjából, hogy e védelem a versenyviszonyok egyenlőtlenségére ne vezessen, a törvény egyes konkrét rendelkezéseiben jutnak kifejezésre. Különbösen is kivételes, különleges körülmények lehetnek csak azok, melyek nem engedik meg azt, hogy valamely helyen a törvényben fokozatosan megállapított védelemnek legalább legalsó foka alkalmazható ne legyen. De ha létezik is ily körülmények (pl. fürdőhelyek), és ha ez alapon a szabályrendelet pl. a nyílt árusítási üzleteknek nem minden csoportjára terjed is ki, vagy pedig zárás a törvényben megállapítottnál esetleg későbbi, a nyitás pedig korábbi időpontra is tétetik; semmi esetre sem mellőzhető a törvénynek, illetve a törvény végrehajtására kibocsátott e rendeletnek oly rendelkezései, melyek magának a törvénynek célzatából, illetve következtetéseiből következnek és melyeknek mellőzése így a törvény célzatának alapelveinek hatálytalanságát jelentené. Ily rendelkezések pl. azok, melyek a „nyílt árusítási üzlet” az „üzlethez tartozó iroda és raktár”, az „üzleti alkalmazott”, a „zárvaratás”, fogalmának megállapítására, a törvényben előírt jegyzékek vezetésére, a a büntetőend cselekmények megállapítására stb. vonatkoznak.

HIREK.

— **Házasság.** Hamburger Olgával, Hamburger József tekintélyes szabóiparosunk szeretetreméltó leányával Kempfer Simon f. hó 24-én déli 1 órakor köt házasságot, a lévai izr. templomban.

— **Áthelyezés — kinevezés.** Az igazságügyi miniszter *Kail Antal*, az ar.-maróti kir. törvényszék elnökét saját kérelmére a székesfehérvári kir. törvényszékhez helyezte át. — A király *Kováts József* királyi tanácsosi címmel felruházott pénzügyi tanácsost, ar.-maróti pénzügyigazgatót, a VI. fizetési osztályba kinevezte.

alapjai, aminél nélkül a rendekre, osztályokra tagolt társadalom egységes nemzeti életet nem folytathat. Ez az alapja tehát annak a törekvésnek, mely elég jellemzően, Angliából indult ki, a modern államéletnek és hazájából, hogy bevigye az elméleti tanulmány szeretetét és a tudás felvilágosítását a nép minden rétegébe, és a tudomány meg a műveltség iránti szeretet és becsület a nép minden rétegében állandóan ébren tartsa.

Nálunk a Szabad Lyceum szervezése indította meg a mozgalmat és elsősorban a középosztály köreiből kívánt hatni. Majd inkább idegen példákra igazodva, folytatódott a mozgalom a Szabad Liceum munkásságában és legújabb ily hajtása, a Népakadémia néven, kiválóan az alsóbb rétegeket törekszik bevonni az olynemű tanulmányba, mely nemcsak a közelfekvő hasznosságot, hanem a szellemi közösség ápolását, a művelődés áldásaiban való tudatos részvételt tekintti céljának.

Kétségtelen, hogy a szabad intézmények mind e három ági és foku munkásságára szüksége van — a szorosabb szervezetükön kívül — a közművelődésnek.

Az alsóbb néposztályok rászorulnak — az iskolai tanításon túl — szűkörü tápasztaik bővítésére. Főll kell előtűk tárn legalább is hazánk természetes viszonyainak kevésbé ismert tényeit, nemzeti tör-

ténelmünknek, irodalmunknak és művészetünknek tanulságos és lelkesítő adatait; majd az idegen országok és nemzetek példáinak bemutatásával alkalmat kell nyújtani összehasonlításra és közállapotaink szükséges bírálatára, hogy gondolkodva és okulva vehessen részt népünk minden fia a kívánatos és folytonos haladás munkájában.

Középosztályunk műveltsége, ha itt-ott talán külső máz tekintetében javult is, nagyon is szükségét láthatja a szélesebbkörű tájékozódásnak a tudományos kutatás megállapodott fogalmi eredményei, valamint igazságainak és tételeinek rendszeres kapcsolata körül. Mai nap, az élet bonyodalmaiban, ilyen eligazodás hiányában, összefoglaló elmélkedő képesség nélküli tudatos közreműködést nem várhatunk a nemzetek nagy versenyében középosztályunktól, amelyre pedig nemzetünk jövője alapítva van. S végre még azok is, akik tudományosan előkészülettel léptek pályájukra, nem lehetnek el a tudományoknak a folyton gyarapodó felfedezésekkel járó nagy átalakulásában, az új problémáknak és módszereknek pontos ismerete nélkül. Szükséges, hogy a mindennapos gyakorlatban el ne trespedjenek, hogy azok részéről, akiknek feladata a tudás hagyományainak megőrzése mellett a tudomány továbbvitelére, a főiskolák tanárai részéről időnkint bepil-

lantást nyerjenek a tudós vizsgálat műhelyébe és hogy ez uton fönttartsák a tudós pályák közössége.

Ime, körvonalakban a három, már megalkult intézmény, a Népakadémia, a Szabad Lyceum és Szabad Egyetem külön sajátos feladatának egymást segítő és kiegészítő működésének jellemzése.

Ezen intézmények között és mellett működik az Uránia Magyar Tudomány Egyesület és az Uránia Magyar Tudományos Színház, amelyek szélesebbkörű szervezetükkel és sokoldalú eszközeikkel fogva a fent elősorolt intézmények között országos jelentőségűek nemcsak azért, mert egyetemes jellegűek fogva az egész országban egymagukban állanak, hanem különösen azért, mert működésüket az egész országra, a fővároson kívül nemcsak az ország majdnem minden városára már ki terjesztették, hanem az ország legkisebb községeibe is eljutnak felvilágosító, oktató és nemesítő tevékenységükkel.

— A léva—vareboly—nyitrai vasút mindhárom érdekeltje külön-külön értekezletet tartott a napokban, amikor a 35 százalékos hozzájárulás összehozására kiküldte a szűkebbkörű bizottságot. A lévai érdekelttség Báthy László, dr. Gyapay Ede, Lakner László, Levatic Gyusztáv és Ordódy Endre; a varebolyi érdekelttség Nagy Zoltán, dr. Demény Gyula, Kósa Andor, dr. Lányi Gyula (Aranyosmarót) és Szurmay József (Felsőgyöröd), tagokat küldte ki. A nyitrai érdekelttség egymaga nem öt, hanem tíz tagot küldött ki és elhatározta Barsvármegye főispánját megkeresni azért, hogy a leszámolásra megállapított félvévi határidőt az ügy sürgős voltára való tekintettel szállítsa le.

— A bars megyei gazdasági egyesület igazgatóválasztmányának ülése a hó 4-én Armaróton Dombay Vilmos előkötéssel volt megtartva. Az igazgatóválasztmány báró Ghillányi Imre földművelésügyi miniszter bemutatkozó leíratait öbómmel vette tudomásul. Elhatározta, hogy a f. évben dec. 1-ján 15-ig Garamszentbenedekben, jan. 16-ig febr. 25-ig Garamdamásdon és febr. 26-ápr. 1-ig Oszlányban kosárfonó tanfolyamokat rendez, továbbá Nagysallón és Armaróton a vidékbeli kovácsiparosok részére lopaikolási tanfolyamokat szervez, melyeken az e célból kiküldött szakember fogja a helyes lopaikolást gyakorlatilag bemutatni. E tanfolyamokra 2940 koronát irányzott elő az igazgatóválasztmány. Mivel az országoszi vármegyék cukorrépa-termelőinek közönye következtében nem sikerült megalakítani a Nyugatmagyarországi cukorrépa-termelők szövetségét, így az igazgatóválasztmány a Bars megyében, (Léván), már előbb megalakult megyei szövetség feloszlatást határozta el s kimondta, hogy a szerződés aláírásából folyó köteleltsége a tagoknak ezzel megszűnt. Julius 27-én a zselizi uradalom fényesen sikerült gazdasági kirándulást rendezett az egyesület tagjai számára. Az igazgatóválasztmány egy a kirándulásért, mint a egyszerű fogadtatásért köszönetet szavazott lovag Klauzy Frigyes igazgatónak, valamint a többi közreműködőnek. Bottka Zoltán indítványára elhatározta, hogy az egyesület készpénz vagyonát a Lévai takaréki és hitelintézetből kivesszi és a Bars megyei népbankban kelyezik el, méltányossági szempontból, mert a Hitelintézetben már hosszabb ideje van a vagyon elhelyezve. Az igazgatóválasztmány végül a f. hó 9-10-én Galántán rendezendő motorbemutatásra az egyesület részéről Bottka Zoltánt, Kosztolányi Istvánt, Kosztolányi Egont, Krajszik Jenőt és Mailth Istvánt küldte.

— Rendelkezés az esetleges wagonhiány esetére. A kereskedelmi miniszter leiratot intézett a vármegyék és városokhoz, melyben tekintettel arra, hogy az őszi erősebb áruforgalom időszakában az idén is valószínűleg elkerülhetetlenül bekövetkezik a vasúti kocsihány, felhívja a hatóságokat, hogy azokat a szállításokat, melyek a nyár folyamán lebonyolíthatók, mint minők a tűzifa, kavics és kőszállítások, lehetőleg aként igyekezzenek intézni, hogy a küldemények még szeptember 1-e előtt kerülhessenek feladásra. A későbbi időszakban a szállításokhoz szükséges kocsik rendelkezésre bocsátása körül fölmerülhető késedelmek s az azokkal kapcsolatos hátrányok alig lesznek elkerülhetők.

— Labdarugó-mérkőzés. A Lévai ifjúsági football club f. hó 10-én, vasárnap délután Ujbányán barátságos mérkőzést rendez az ottani csapattal.

— Állatdíjazások. A bars megyei gazdasági egyesület f. hó 24-én délelőtt Oszlányban, ugyanaznap délután Nemeskosztolányban, 31-én Perlepen és szeptember 7-én Barsbessen tenyészszarvasmarha-díjazást rendez, melyeken összesen 1400 korona kerül kiosztás alá.

— A Perec utca kinyitása. Amint értesülünk, Léva város tanácsa egyik új utcánk, a Perec utca kinyitását elhatározta. Az utca szélessége tíz méter lesz.

— A városi vendéglő pályázatai. Léva városa az állatvásártéren vendéglőt épített, melynek bérletére beérkező ajánlatok már fölbonthatók. Három ajánlat érkezett be: Gáspár Sándor budapesti hentesből (2650 K.), Freund Gusztáv hongfegyvernei korcsmárostól (2600 K.) és Deutsch Ármin kisóvári korcsmárostól (2500 K.). Az ajánlatok fölött a képviselőtestület közgyűlése fog dönteni.

— Mennyi nyomtatékot szabad adni a hushoz? Léva város képviselőtestülete a huszvizsgálatról szabályrendeletet alkotott, ami felsőbb hatósági jóváhagyás után lép életbe. Ebben a szabályrendeletben kimondta azt, hogy húst csakis írástól vagy nyomtatástól mentes, tiszta fehér papírra szabad csomagolni. Vevőknek a húst mindaddig, amíg meg nem vették, érinteni tilos. Oly helyiségekbe, ahol húst árusítanak, földolgoznak vagy raktároznak, kutyát, macskát bocsátani tilos. A pecsenyehus-hoz, valamint az első minőségű leveshúsok közül a fartóból való hushoz és a levesnek való hátszínhez legföljebb 10 %, a többi húsfeleségekhez pedig legföljebb 5% nyomtatékot szabad adni. A vékonyoldalashoz és vállhoz nyomtatékot nem adhatnak. Nyomatékok csupán lábcsontokat és a fejnek csontos húszeit, továbbá az ugynevezett tarja csontrészeit vagy vesét, májat, lépét, szívet és tügyet adhatnak a mészárosok.

— A Hazai Villamossági ügye. A napilapok jelentik, hogy kedden d. u. erősen látogatott értekezletet tartottak a Hazai Villamossági rt. hitelezői, melyen több mint hetven hitelező jelent meg a követelések kétharmadának képviselőiben. Az értekezleten megállapították, hogy a társaság vagyona közel négy millió koronára tehető, a tartozások 3,202.765 koronájával szemben. (A vállalat vagyona hála kilenc bércentrum, közte a lévai telep sincs beleszámítva, mert ezt a város építette, a vállalat csak vezeti.) Az azonnali értékesíthető vagyon 1,349.000 K. A hitelezők egy bizottságot küldtek ki a kibontakozás előkészítésére és a társaságnak addig, míg e bizottság munkájával elkészül, moratóriumot adtak. Itt említjük meg, hogy Bódogh polgármester jelenleg Bpsten tartozkodik, ahol a telep megváltására nézve tárgyalásokat folytat a vállalat igazgatóságával.

— A vásári vonat körül. A garmkovácsi—aranyosmaróti vasút kiépítésével az aranyosmaróti vásárok alkalmával külön—ugynevezett vásári—vonat szokott közlekedni Léva—Aranyosmarót között, amit a lévai iparosok tömegesen vesznek igénybe. Kedden országos vásár volt Aranyosmaróton. Sok lévai iparos, mint más alkalmattal, úgy most is, áruját kocsin indította utnak a vásárra, maguk pedig a vonatnál akartak oda jutni; elképzelhető megdöbbenésükre a jegypénztárnál azt a hírt kapták, hogy ma nem lesz vonat. Az iparosok erre a kijelentésre bérkocsik után

néztek és vonat helyett kocsin utaztak a vásárra. A vonat azonban nem maradt el végleg, hanem aztán késéssel indult utnak. De miért mondták a pénztárnál az utasoknak azt, hogy nem indul vonat? A vasutnál nem lenne szabad ilyesminek előfordulnia, mert abból az utasoknak, ha azok különösen vásárra igyekvő iparosok, káruk származik, meg aztán heji vasutaink hírneve szenved csorbát általa. *Ratatic* állomásműködő urhoz fordulunk aziránt (aki különben biztosította az iparosokat arról, hogy ilyetén módon származott költségeik megtérítettek), hogy hasson oda, ha nem is Léván van a hiba, hogy ehhez hasonló miséria a jövőben az utasokat ne érje.

— Körmeöcbánya erdei. Körmeöcbánya város tulajdonát képező és 1914. évtől kezdődő tíz év alatt kihasználandó erdőiség bérbeadására vonatkozó árlejtés szerdán folyt le. A kikiáltási ár 2,284.181 K volt. Igen sokan adtak be ajánlatot. A bérletet a Gleisinger-cég kapta meg 3,400.000 koronás ajánlatával, mellyel a város a szerződést megkötötte és azt jóváhagyás végett a belügyi kormány elé bocsátja.

— Hazatoloncolt kivándorlók. A hajós-társaságok lelketlen csábításainak Bars megyében is sokan fölülnek. Azok az emberek, akiknek nem sikerül utlevélt szerezni, anélkül is megkísérik a kivándorlást. A zselizi határszéli rendőrkapitányság most újból három olyan bars megyei kivándorlót tartóztatott föl utjában, akik utlevél nélkül akartak kijutni Amerikába. A kivándorlók: Szemesi Fülöp, Zsák István és Mácsai István garamkeszi-i földművesek, akiket a határszéli rendőrkapitányság hazatoloncoltat s nehogy kiszökjenek, állandó figyelésükkel megbizta az itteni csendőrséget.

— Hangverseny Vihnyén. Vihnyefürdőn holnap vasárnap a kápolna alapja ja/ra hangversenyt rendeznek, ami után tánc lesz a hangverseny műsorának nagy érdekessége az, hogy *Mozsik Felicján*, Frigyes főherceg udvari papjának hírneves énekkára szerepel rajta.

— Táncvizsgák. Kreutz Gyula, Léván és vidékén már régen előnyösen ismert fővárosi táncánár szombaton és vasárnap este minden izében pompásan sikerült nyilvános vizsgákat rendezett növendékeivel a közönség nagy részvétele mellett a Vigadóban. A vidám hangulatban lefolyt estélyeken hajnalig táncoltak a párok. Kreutz ez-alkalommal újból fényes példáját tanusította táncánári képességének, a szép mutatványos táncokkal pedig izlését árulta el. Bátran mondhatjuk, hogy a jövőben is oly szívesen biznak meg benne a szülők s mindazok, akik a különböző táncokat akarják elsajátítani tőle, mint már éveken keresztül.

— Csak tótull! A magyarországi pánszlávok fő fészke Turócszentmártonban van. Ennek a községek előjárósága már második ízben *tótynelvé* megkereséseket intézett Körmeöcbánya város tanácsához. A tanács nagyon helyesen, elintézetlenül küldte vissza most a tót irásokat, azzal a megjegyzéssel, hogy magyar hatóságok tótynelvé megkereséseit a törvény értelmében nem veszi figyelembe.

— Öngyilkosság a kutban. Nagy András mohi-i származású garamiök lakos, az ottani fogyasztási szövetekezit üzletének kezelője, e hó 6-án korán reggel pillanatnyil elmezavarában az udvaron levő kutba fejfel belevetette magát. Szentanuja volt

ennek a házigazda, Juhász József, aki utánugrott hogy kimentse, de már későn volt; csak holttestét tudta kihuzni a kutból, egy közben odahívott emberrel.

— **Mulatság Léván.** Mint értesülünk, Léva és környéke főiskolai hallgatócsigája e hó 23-iki mulatságára nagyon folytak az előkészületek. A rendezőség minden megtesz az estély sikere érdekében. A műsor minden száma igen nagy sikerűnek ígérkezik. A jövedelem egy részét a lévai Reviczky művészeti kör javára fordítják. A jegyek egy része már elővételben elkel.

— **Halálrasánt fiatal leány.** Urbán Eszter, az alsószecsi vasuti pályadörnek 17 éves leánya csütörtökön öngyilkossági szándékából magára lőtt. A golyó a leány tüdejében akadt meg, Budapestre szállították, abban a reményben, hogy egy sikeres operáció talán megmentheti az életnek. Nem tudják, hogy a fiatal szép leánynak, akit falujában igen sajnálnak, mi adhatott fegyvert a kezébe.

— **Gyujtogatógerek, gyujtogatógó villám.** Cseke községben Nevecsanszki András szörskertébe betakarított szénát egy hat éves gyerek, aki ott cigarettázott, felgyujtotta. A kár nem nagy, de nem is volt a széna biztosítva. — A zselizi majorhoz tartozó földet a jul 27-iki zivatar, alkalmával a villámcsapás lángborította az árpakereszteket, de mielőtt a tűz nagyobb terjedelmet ölthetett volna, sikerült eloltani. Emberéletben szerencsére nem esett kár. — Nagy András vámosla lányi gazdának behordott gabonáját valaki f-hó 4-én felgyujtotta. Azt gyanyitják, hogy boszu műve a gyujtogatás. A csendőrség a nyomozást megindította.

— **Meddig köteles fizetni a balesetbiztosító.** Azt a kérdést, hogy a kerületi munkásbiztosító és vállalati betegsegélyző pénztár a baleset ellen biztosított tagját ért üzemi balesetből fölmerült kórházi ápolási költséget meddig és milyen mértékben tartozik a kórháznak fizetni, a közigazgatási bíróság 1913. július 21-én hozott XX. számú döntvényében következőleg döntötte el: A kerületi munkásbiztosító pénztár és a vállalati betegsegélyző pénztár a baleset ellen biztosított tagját ért üzemi baleset fölmerült kórházi ápolási költségét a sérült teljes felgyógyulásáig és a napi egész kórházi ápolási díj erejéig tartozik fizetni a kórháznak.

— **Anyakönyvi bejegyzések.** Születések: Krncsok Anna, József; Krncsok József Szegety Paulina, István; Szolcsik József Gyurcsok Rozália, László; Stadler Adolf Schwarcz Róza, Fáni; Óvári József Dénes Mária, Ferenc; Huszár Mihály Bongya Zsuzsana, Mihály. Halálozások: Krncsok József 2 napos vevészülettel gyengeség, Parina Erzsébet 14 nap gyermekaszály, özv. Mészáros Istvánné Adamka Julia 63 éves gutaütés.

A közönség köréből.

Válasz Adler Emil úrnak e lap 31-ik számában a Lévai Kereskedő Ifjakhoz intézett meséjére.

Mint távoli szemlélő megtámadva bennünket, az egyeteli belügyeknek nyilvánosság elé hozásával, minket szerepelni vágyó érzéknélküli gyengefel fogásuaknak tüntetve fel; — bár saját bevallása szerint az ügyet tényben nem ismervén — szállingó híreknek hitelt adva — különös világításban

tárja azokat elé, mint békebírói szerepre érzi magát hivatottnak.

Ezen provokálásra úgy a kilépett tagok, mint a hozzájuk csatlakozott újonnan alakuló „Lévai Athlétikai Club” tagjai óhajára, néhány, mint a tollforgatáshoz szakértelemmel nem bíró iparos és kereskedő alkalmazottak vagyunk kénytelenek ezen ügyet teljes valóságában, minden színezés nélkül az olvasó közönség előtt föltárni:

A Lévai Keresk. Ifjak Egyesületében szünet nélkül dúló felekezeti-gyűléség, valamint személyeskedésekből eredő sít. türethetlensége miatt s mint leginkább sértett Kugler Manó kilépésre határozta el magát s felhívására tömeges, személyükben színién többszörösen megsértett gárdát toborozza egybe, szónoklataival rövidesen 56 tagot gyűjtve, mint vezető férfiú egy új egyesület létesítésére határozta el magát. Ebből eredő s kiűtött pánik folytán a Keresk. Ifjak Egyesülete békéltető bizottságot hívott össze, melyre a kilépett tagok nagy része is megjelent s célul a sértett tagok ügyének orvoslását ígérte s azoknak az egyesületbe való visszatérítésén fáradozott.

A békéltető-bizottság működését talán siker is koronázta volna, ha egyes tagok — hepciáskodó — magatartása (tisztelt a kivételnek) azt lehetetlenné nem teszi.

Egyedül Kugler Manó volt rábírható a visszatérésre, ki szónoklataival s felbujtásával a legnagyobb ellenharcot szította, ki buzdítása közepette erősen azt hangoztatta, hogy a 25 év óta fennálló s tagjainak semmi kedvezményt s hasznosat nem nyújtó — kaszinói nivón vezetett egyesületet tönkre kell tenni! — mindezt nem sejtve, mint mindennek előidézőjét legnagyobb örömmel fogadták vissza környezettükbe.

Már most ha Adler úrra ezek után is fájón hatnak az egyesület kebelében beállott változások, akkor ne távolról szemléljen, hanem áldozzon fel néha napján szabadidejéből egy-egy negyed órát s járjon be az egyesületbe s igekezzen azon lenni, hogy a pöffeszkedők, kétszínűek kizusztuljanak onnan, mert mindaddig egyesüléssről, baráti egyetértéssről szó sem lehet.

Ezen ügy befejezéséül e válaszunk szolgáljon, mert ennek további vitatása a helyzetnek csak fokozottabb kiélesítést szolgálja. — (E közleménnyel eme ügyben a polemiát befejezettnak vesszük itt mi is. A szerk.)

A Lévai Keresk. Ifj. Társ.
kilépett és a létesítendő
„Lévai Athlétikai Club” tagjai.

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy az ózai időnyre nagymenyiségű homi és külföldi szövöketeket szerzem be, melyekből a lehető legutányosabban készíték különböző férfiöltönyeket. Mintakkal kívánatra házhöz is elmegyek.

Szíves pártfogást kér
ÁBRAHÁM PÁL
férfiszabó
Léva, Bottka utca 15. szám.

Kohn Manó kályhászmester
— Mozaik és Műkölap gyártó Léva. —

50 % tüzelő anyag megtakarítás.

Kellemes és egészséges fűtés ha kályhát az általam feltalált módszer szerint rakatja.

Coksz és szénfűtésre igen alkalmas.

Elvállalom új kályhák és tüzhelyek felállítását a legdiszesebb kivitelig.

Továbbá a már használatban levő kályhákhoz az új módszerrel való átalakítását.

Az épített közönség becses figyelmét felhívom saját gyártmányu

Mozaik és műkö

járdás lapjaimra egyszerű és diszes kivitelben, melyek állandóan nagyobb mennyiségben raktáron vannak, vagy tetőzés szerinti kivitelben is rendelhető.

Gimnáziumot látogató tanuló kitűnő ellátásban és nevelésben részesülhet. Cím a kiadóban.

Besztercebányai Fuinternátus

Besztercebánya.

Növélő intézet bentlakó és bejáró felsőkereskedelmi, polgári, gimnáziumi és fémipariskolai tanulók számára.

Állandó tanári és orvosi felügyelet. Gondos nevelés. Kitűnő ellátás.

Prospektust kívánatra az internátus igazgatósága Besztercebányán vagy Lázár Emil Léva, ingyen és bérmentve küld.

Bérbeadó!

Várady utcái házamat 2 utcai szoba és konyha, előszoba 3 udvari szoba, egy konyha, pince és kamra, udvarral és a mögötte elterülő 1 hold szántó földet november hó 1-étől bérbe adnám, egy oly egyénnek, ki az egészre vállalkozna. Akik netán erre hajlandók volnának, Horvát utcai házamnál a bővebbeket megtudhatják.

GOLDFINGER ADOLF.

Használjunk KABINA-féle! Viasz szin szappant

Mosáshoz a legjobb, legtakarékosabb egyszeri átdörzsölése ezzel, felér más szappannal való 3-szoros átdörzsölés.

Tisztaságért szavatosság!

Szíves tudomására adom a t. közönségnek, hogy szövet raktáromban nagy választék áll rendelkezésére nyári és őszi legfinomabb honi és angol divat szövetekből

Kedvező feltételek és jutányos árak

mellét rendelést eszközlök. Kérem tehát ezen kedvező alkalmat felhasználni és ruha szükségletét ilyen előnyösen nálam beszerezni.

Kiváló tisztelettel
Borcányi Gyula
férfiszabó.
a nagytözsde mellett.

Modern
bútorok.

rajzokkal bárhol megjelenek.

Szülők figyelmébe!

Egy-két iskolás gyermek teljes ellátást kaphat jobb családnál, címe a kiadóban.

**Paradiesom-
befőzéshez**

alkalmas erős palackok
4 fillérjével kaphatók
a lévai nagy fogadóban.

Levélpapírt Schulcznál
vegyünk.

Megérkeztek nyári újdonságok

LINK BERNÁT

ujjonnan megnyílt úri és női divat üzletében
Kálvin Palota (Kosúth Lajos tér)

Női blousok és kész felső aljak, gyermek mosó és szövet ruhák mosó és Glott kötények nagy választékban, női kötött harisnyák 48 fillértől kezdve, gyermek patent harisnyák 36 fillértől kezdve, legujabb Makrame Costüm gallérok, valamint csipkekelmék és betétek. Összes szabónő kellékek kaphatók.

nagy
választék

Nap és eső ernyőben.

Kész pongyolák K. 6.50 fill. feljebb.

Fagylalt, cukorkák,
és dessert sütemények, torták elsőrendűek,
Parfait készítményeim a legjobbak. **Bartos Henrik** cukrászdájában
Léva, Mártonffy-u. 3

Házhoz szállítandó megrendelések pontos kivételre nagy suty lesz fektetve. Napontaszetküldés a vidékre is.

Ujonnán berendezett ruhatelep.

Nagyváltaszték

férfi, gyermekruha és férfifelöltőkben, ugyszintén női felöltők, leány és fiu kabátokban

FISCHER NATÁL LÉVA, (Kaziney utca 3.)

KOVALD fest, tisztít.

A nagyérdemű közönség tudomására juttatom, hogy

Kovald Péter és Fia,

Budapest cs. és kir. szabadalmazott kelme-, fonál- és szörme-festő, vegytisztító és gőzmosó gyárának képviselőjét az itteni piacon új üzlethelyiségemben Fischer Natál házában Grotte céggel szemben, folytatólag gyakorolom.

Amikor ezen vállalkozásomat a t. közönség figyelmébe ajánlom, további szives számos megbízását kérem, melynek legpontosabb eszközölését sürögösen foganatosítom.

Tisztelettel

PINTÉR JÓZSA
női divatterme.

KOVALD fest, tisztít.

Gyerünk Schulczhoz
levélpapírt vásárolni.

Interurban telefon szám 12.

Jég kapható reggel
6 és 7 óra között

BRAUN JOZSEF és fiánál
(Honvéd-utca, Wertheimer-ház).

Házassulandók figyelmébe!

A legmodernebb lakberendezések, melyek saját műhelyemben készílnék, nagy választékban és szolid árnak mellett kaphatók

SPENNER JÓZSEF

butor kereskedő, kárpitos és asztalosnál.

Léván, Kati-utca 1. Wertheimer-féle ház.

Ujdonság!

gázvilágítás csövezeték nélkül
100 gyertya fény, bárhova alkalmazható, olcsó fogyasztás, óránként 3 fill. egyedül megrendelhető

Mezőgazdasági- és varrógépek legnagyobb raktára:

Knapp Dávidnál Léván.

Telefon szám 33.

Hoffner és Schrantz
Mayfarth Ph. és Tsa.
Bächer & Melichar

gépeinek vezérképviselete.

Ganz-féle motórok
állandóan üzemben
láthatók 勇 勇 勇

Műkölapos jégszekrények. Világhírű Rapid láncoskutak.

Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és felállítása jutányos árakban

MODERN BUTOROK

Kárpitos és diszitő munkák.

Teljes lakberendezések

Weisz Ármin Cégvezető: Kohn Nathan

butorkészítőnél szerezhetők be Zsarnóczán.

HOLZMANN BÓDOG

Telefon 25.

divatáruháza Léván Kossuth Lajos-tér

Telefon 25.

Legujabb tavaszi idény újdonságok,

Női felöltők, Costümekek, Pongyolák és Blúzok

Buha és costüm szövetek hozzávaló diszekkel.

Női fehérneműk és egész mennyasszonyi kelengyék.

Legujabb férfi divatcikkek.